UVODNIK

PRESEGATI MEJE, PRESEGATI SEBE

Ko sem prejela vabilo k pisanju uvodnika, si nisem predstavljala, kako zelo blizu mi bo tema, ki se kaže v ozadju vsakega od člankov v tej številki. V mislih imam meje. Meje, ki otežijo ali celo ustavijo osebni, strokovni, raziskovalni razvoj. In te iste meje so hkrati lahko potencial za razvoj.

Mirno lahko rečem, da živim življenje, v katerem imajo meje posebno vlogo, saj so stalnica tako v mojem vsakdanjem kot poklicnem življenju. Živim na črti med Slovenijo in Portugalsko. Ta črta se občasno spremeni v trikotnik, ko se vključi še kakšna tretja država. Morda zaradi pogostih potovanj, morda zaradi življenjskega sloga – se je zame ves ta politični prostor zlil v enega samega – geografskega, ki je opredeljen z raznolikostjo pokrajine in kulture in ne z mejami. Ni ločnice med tukaj in tam, je samo tukaj in zdaj.

Strokovno sem vpletena v področje paliativne oskrbe, kjer je naš kompas naravnani na oskrbo, usmerjeno k pacientu, njegovemu občutku dostojanstva in avtonomije. Vsi delamo za isti cilj, tj. kakovost življenja bolnika in družine. Naše delo pa je interdisciplinarno, kar pomeni, da se dopolnjujemo, včasih pa celo za trenutek prevzamemo vlogo, ki je tradicionalno namenjena samo socialnemu delavcu, ali samo psihologu, ali samo fizioterapevtu. To postavi pod vprašaj poklicno identiteto posameznika, kajti kaj pomeni za mojo identiteto dejstvo, da je medicinska sestra pravkar opravila pogovor s psihosocialno tematiko?

Kot pedagog sodelujem pri interdisciplinarnem predmetu, kjer se skupaj z bodočimi zdravstvenimi delavci učimo, kako presegati stereotipe in hierarhijo, ki jo poznamo iz zdravstvenega sistema, in kako skupaj načrtovati oskrbo bolnika, ne da bi razmišljali o »ti« in »jaz«, o »moje področje« in »tvoje področje«, temveč kjer velja, da smo »mi« kot tim in da je to »naše področje« dela, ki ga sicer določajo kompetence posameznih poklicev. Rečem lahko, da se vsakodnevno srečujem s preseganjem takšnih ali drugačnih meja.

Moja izkušnja odhoda v tujino je zanimiva. Težka, a zanimiva. Je krog ljudi in so inštitucije, za katere ne obstajam več, ker sem odšla. Oditi pomeni ne biti tu, torej ni več razloga za sodelovanje. So drugi in druge, kjer je nadaljevanje sodelovanja prineslo novo svežino in sprostito veliko kreativnega potenciala. Naše delo je dandanes virtualno obarvano, kar pomeni, da stresamo ideje na Skypu, pišemo prijave za projekte, analiziramo podatke, interviziramo in superviziramo klinične primere po Skypu. Po zaslugi tega je v razvijanju

nekaj raziskovalno in strokovno močnih skupin. Hitro smo spoznali, da imeti mednarodno naravo prinaša dodatne točke projektu, pri ocenjevanju študijskega programa, fakultete, univerze. Da lahko krog ljudi, s katerimi sodelujemo v eni državi, povezujemo s krogom iz druge, tretje države. Na svoji lokalni ravni torej kar se da najbolje uresničujemo zlati cilj Evropske unije, prenos znanja in mobilnost.

Dandanes govorimo o nujnosti interdisciplinarnih ekip (pedagoških, raziskovalnih, strokovnih in drugih), saj je naše življenje postalo preveč kompleksno, da bi ga lahko osvetlil le en sam vidik. Z vsako odločitvijo pa pride odgovornost. Z odločitvijo za interdisciplinarnost in mnogoterost, celostnost se zavežemo, da bomo presegali meje. Najprej svoje osebne, v odnosu do drugega, nato pa še tiste najbolj nevidne, ki pa so močno ukoreninjene. Poklicne, kulturne, svetovnonazorske. Pa to znamo?

V člankih, ki vas vabijo k branju na naslednjih straneh, se boste srečevali s preseganjem meja. Vabim vas, da jih berete s tem v mislih.

Ko sem prejela povzetke člankov, da bi se pripravila na pisanje uvodnika, so se mi oči zasvetile, saj sem odkrila, da avtorji prihajajo tako iz Italije kot Hrvaške in Turčije. Prostor Alpe–Jadran ni bogat le kulturno, geografsko, kulinarčno, temveč tudi strokovno, znanstveno. Regija je izjemno bogata s primeri dobre prakse in inovativnimi rešitvami na področju izobraževanja, iz katerih se lahko le učimo.

Srečali se boste tudi z rahljanjem, če že ne rušenjem meja med poklicnimi skupinami. Mednarodni projekt, v katerem so nastajale smernice za psihosocialno oporo uniformiranim poklicem, predstavljene v članku dr. Lavričeve kot adaptacija za slovensko okolje, sem spremljala od blizu. Med drugim smo v okviru projekta razpravljali, kako imajo uniformirane sile težavo sprejeti psihologe, saj se psihologi večino časa ukvarjamo s patologijo, z nenormalnim, z nečim, kar se ne odvija tako, kot bi se moralo. Naša akutna reakcija na stres, ki ga doživimo na terenu ob nesrečah, pa je popolnoma naravna reakcija. Smernice so postale pravi izziv za tradicionalno zastavljeno nudenje psihosocialne opore in s tem pri nekaterih povzročile boleč razmislek, kaj opredeljuje delovno vlogo posameznika, saj predvidevajo prenašanje nekaterih strokovnih nalog, ki so še pred kratkim štele za tipično psihološke, v roke policistov, gasilcev, reševalcev.

Zanimivega odnosa med tem, kdo smo in kaj počnemo ter ali je to lahko uresničeno znotraj naše poklicnosti in njenega uresničevanja, se dotika prispevek, ki zastavlja vprašanje, ali je doživljanje lastnega dela povezano s kakovostjo življenja posameznika in ali vpliva na raven zadovoljstva in občutek sreče.

Meje so načrtane z drugačnostjo. Kako sprejemamo meje, ki so posledica drugačnosti, ki smo jih poimenovali s skupnim imenom posebne potrebe? Avtorica članka o študentih s posebnimi potrebami se sprašuje, kako preseči meje, ki jih vnašajo naše reakcije na pojav posebnih potreb v izobraževalnem prostoru, v našem osebnem prostoru. Je starost morda posebna potreba, tako posebna, da je z njo pojasnjena odsotnost posebnih, dodatnih modelov religijskega izobraževanja ali morda potreba po njih?

Tokratna številka se končuje z eksistencialnimi vprašanji. Zadnji prispevek razkriva pomen poti in njene izbire ter prikazuje poti preseganja mej med poklicnim in zasebnim ter samih poklicnih in osebnih meja.

Verjetno se niti ne zavedamo, kakšen vpliv imajo meje v našem življenju. Želim vam, da bi v vašem življenju obstajale tako tiste dobre meje, ki prinašajo duševno zdravje, kot tiste manj dobrodošle. Le pozabite ne, da tudi te skrivajo svoj potencial za rast in razvoj.

Maja Furlan